

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **J. R.**, zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2023, čj. 23178/23/5200-10422-711621, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 3. 2024, čj. 62 Af 39/2023-66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 3. 2024, čj. 62 Af 39/2023-66, a rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2023, čj. 23178/23/5200-10422-711621.
- II. Žalobci **se ukládá** povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to ve lhůtě **3 dnů** od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Jihomoravský kraj (dále „správce daně“) dodatečným platebním výměrem ze dne 27. 5. 2020, čj. 2789175/20/3019-50523-712340, doměřil žalobci daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2014 ve výši 2 253 209 Kč a stanovil mu penále ve výši 450 641 Kč. Správce daně dospěl k závěru, že žalobce nezahrnul do základu daně pohledávku ve výši 13 857 500 Kč. Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím snížil doměřenou daň na 2 217 299 Kč a penále na 443 460 Kč. Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[2] Proti tomuto rozsudku brojí žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností. V průběhu řízení o kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. V žádosti uvedl, že si na úhradu doměřené daně vzal úvěr ve výši 2 400 000 Kč. Jeho měsíční splátky činí 48 000 Kč. Jistinu daně má již uhrazenou. Zbývá

mu však uhradit příslušenství daně. Úrok z prodlení činí 1 709 547 Kč. Jeho příjmy za rok 2023 činily 177 387 Kč. Žije ve společné domácnosti s manželkou, která se podílí z 50 % na příjmech a výdajích z podnikání. Mimo příjem z podnikání nemají jiné příjmy. Jejich obchodní majetek činí necelých 600 tis. Kč. Dále mají byt, ve kterém bydlí, nemovitost k podnikání a pozemky. Na podnikatelském bankovním účtu mají 732 120 Kč a na nepodnikatelském účtu 106 981, 79 Kč. Stěžovatel tvrdí, že v současné době nemá na úhradu příslušenství daně ve výši přesahující 2 mil. Kč. Splátky úvěru využitého k úhradě daně značně ovlivňují jeho rodinný rozpočet. Bez prodeje majetku není schopen příslušenství uhradit. Výše nedoplatků je z pohledu jeho příjmů a výdajů významná. Není je schopen okamžitě splatit ze svých běžných příjmů. Rozprodej majetku by ohrozil jeho podnikání. K žádosti přiložil výpis z běžného účtu, z úvěrového účtu, smlouvu o úvěru, inventurní soupis majetku, daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2023 a písemnosti jemu zaslané správcem daně.

[3] Žalovaný ve vyjádření k žádosti navrhl, aby ji soud zamítl. Má za to, že v ní stěžovatel formuloval obavy ohledně utlumení podnikatelské činnosti pouze obecně a nikterak je neprokázal. Zůstatky na účtech stěžovatele v mezidobí významně vzrostly. Tyto finanční prostředky by mohl využít na úhradu příslušenství daně. Navíc vlastní obchodní majetek ve výši 600 000 Kč a nemovité věci. Má tedy za to, že stěžovatel dostatečně neprokázal reálnou a závažnou újmu, která mu hrozí. Zároveň může využít jiných postupů, které mu nabízí zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, např. posečkáni úhrady daně, odložení exekuce či její zastavení. Primárně je třeba využít postupy stanovené daňovým řádem a až následně lze přiznat kasační stížnosti odkladný účinek. Přiznání odkladného účinku je také v rozporu s veřejným zájmem na výběru daní.

[4] Nejvyšší správní soud přípisy z 13. 5. 2024 a 23. 5. 2024 vyzval stěžovatele k doložení výpisů z účtu za poslední tři uplynulé kalendářní měsíce, účetní závěrky za rok 2023 a k vysvětlení toho, z jakého důvodu není schopen daň uhradit z dotčené pohledávky, či z ní daň splácet alespoň ve splátkách. Zároveň požadoval vysvětlit tvrzení týkající se zůstatku na podnikatelském účtu. Stěžovatel totiž uvedl, že na podnikatelském účtu disponuje finančními prostředky ve výši 765 120 Kč. Soudu však doložil výpis týkající se podnikatelského úvěru, dle kterého je uvedena částka jeho dluhem, nikoliv pohledávkou za bankou. Stěžovatel v reakci na výzvu uvedl, že jeho dlužník hradí dluh v nahodilých drobných splátkách. Úhradu nedoplatku tak v současné době není schopen provést. Správci daně nabídl postoupení této pohledávky. Ten však takový postup odmítl. Dále vysvětlil, že se v žádosti o přiznání odkladného účinku dopustil nepřesnosti ohledně označení účtu. Potvrdil, že se jedná o úvěrový účet a částka 765 120 Kč je zůstatek jistiny úvěru, nikoliv jeho pohledávka. Zároveň předložil požadované výpisy z účtu a účetní závěrku. Významnější neoznačené platby z výpisu z účtu také vysvětlil.

[5] Kasační stížnost nemá odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Odkladný účinek lze tedy kasační stížnosti přiznat tehdy, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí krajského soudu znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

pokračování

[6] Kromě formální podmínky, jíž je podání příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS). Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy tíží stěžovatele (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, nebo ze dne 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50). Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74), přičemž stěžovatelem tvrzená a prokazovaná újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20).

[7] Po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelem dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě naplněny. Stěžovatel tvrdí dostatečně konkrétním a individualizovaným způsobem, že okamžitá úhrada požadované částky by pro něj znamenala újmu. Tvrzené skutečnosti osvědčil přiloženými listinami, zejména výpisem z běžného účtu a úvěrového účtu, smlouvou o úvěru, daňovým přiznáním, rozvahou a výkazem zisku a ztráty. Z nich vyplývá, že jeho výsledek hospodaření za rok 2023 činil 177 837 Kč. Kromě příjmů ze samostatné činnosti nemá jiné příjmy. Z výpisu z bankovního účtu je zřejmé, že má poměrně významné obraty, což vyplývá i z výkazu zisku a ztráty. Výše zůstatku však značně kolísá v jednotlivých měsících. Za poslední 3 měsíce navíc ani zdaleka nedosáhla tvrzené výše příslušenství daně, které mu zbývá uhradit. Nejvyšší správní soud zároveň přihlédl k tomu, že stěžovatel splácí úvěr, který si vzal na úhradu jistiny daně, a k jeho tvrzení, že mu dlužník vyplácí finanční prostředky ze sporné pohledávky nahodile a v nízkých částkách. Z uvedeného je zřejmé, že v současné době není schopen uhradit příslušenství daně ve výši okolo 2 mil. Kč, bez toho, aniž by začal rozprodávat svůj majetek. S ohledem na výši příslušenství daně a stěžovatelem doložených údajů o jeho podnikání je však zřejmé, že rozprodej majetku by měl zásadní dopad na jeho podnikání. Ani zůstatková hodnota jeho dlouhodobého majetku, na kterou poukazuje žalovaný, nedosahuje výše příslušenství daně. Je tak zjevné, že by výkon napadeného rozhodnutí měl na stěžovatele závažný dopad, obzvláště jedná-li se o fyzickou osobu.

[8] Pokud jde o argument žalovaného, že k odložení daňové povinnosti slouží primárně prostředky daňového řádu, Nejvyšší správní soud si je vědom své judikatury, která soudní zásahy do vykonatelnosti či jiných účinků správních rozhodnutí považuje za prostředky *ultima ratio* (např. usnesení ze dne 4. 1. 2018, čj. 1 Afs 382/2017-38, či ze dne 16. 8. 2018, čj. 1 Afs 261/2018-28). V těchto rozhodnutích nicméně NSS vycházel ze zjištění, že stěžovatel svá tvrzení ohledně hrozící újmy neprokázal (usnesení NSS ze dne 15. 3. 2023, čj. 9 Afs 30/2023-66, *digital cave*, bod 13). Žádostí o přiznání odkladného účinku v obdobné situaci se NSS věnoval v usnesení ze dne 4. 4. 2018, čj. 2 Afs 83/2018-27. V něm shrnul, že je zásadně třeba, s ohledem na princip subsidiarity soudní ochrany před jednáním veřejné správy, pokud možno využít prostředků ochrany uvnitř systému veřejné správy, jsou-li efektivně k dispozici. Nicméně odkladný účinek či předběžné opatření jsou autonomními prostředky správního soudnictví určenými k okamžité a dočasné ochraně toho, v jehož prospěch budou vydány. Podmínky pro jejich užití jsou nezávislé, zákon nepodmiňuje jejich vydání předchozím vyčerpáním prostředků ochrany v rámci veřejné

správy. Liknavost či účelový postup toho, kdo žádá přiznání odkladného účinku žaloby či kasační stížnosti, při uplatnění prostředků ochrany v rámci veřejné správy může být důležitým vodítkem pro soud při rozhodování o návrhu, nicméně samo o sobě nevyužití těchto prostředků nemusí být dostatečným důvodem k nevyhovění tomuto návrhu. Druhý senát NSS odkladný účinek přiznal. Odůvodnil to především tím, že stěžovatel prokázal jemu hrozící újmu, jistinu daně již zaplatil a zbývalo mu doplatit pouze příslušenství. Proto dospěl k závěru, že z jednání stěžovatele nebylo patrné, že by byl liknavý či že by návrh na přiznání odkladného účinku podal účelově. V nyní posuzované věci stěžovatel rovněž prokázal jemu hrozící újmu (bod [7]), uhradil jistinu daně a nyní mu zbývá doplatit pouze příslušenství. Proto ani v nyní posuzované věci nelze hovořit o liknavosti stěžovatele či účelovosti jeho jednání. Ostatně to, že existence jiného právního institutu neznamená, že by bylo přiznání odkladného účinku vyloučeno, již NSS konstatoval v usnesení ze dne 6. 12. 2018, čj. 3 Afs 114/2018-79, *Legios Loco*, bod 13. Naopak usnesení Městského soudu v Praze, kterým žalovaný podporuje svá tvrzení, není pro NSS závazné.

[9] Současně Nejvyšší správní soud neshledal, že by odkladným účinkem mohla třetím osobám vzniknout újma nepoměrně větší, než je újma hrozící stěžovateli. Jediným subjektem, kterého se přiznání odkladného účinku dotkne, bude stát, neboť tomu bude dočasně odepřeno právo činit kroky vedoucí k výběru vyměřené daně. Z hlediska celkových příjmů státu je však výše příslušenství daně zcela nevýznamné. Naopak stěžovateli, jakožto fyzické osobě, by nepřiznáním odkladného účinku vznikla aktuální a závažná újma, kterou řádně prokázal. Je proto zřejmé, že třetím osobám přiznáním odkladného účinku nepoměrně větší újma nevznikne.

[10] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda by přiznání odkladného účinku nebylo v rozporu s veřejným zájmem. Je nepochybné, že existuje veřejný zájem na včasné úhradě daňových pohledávek, přesto nelze postupovat cestou paušálního zamítání všech návrhů na přiznání odkladného účinku žalobám či kasačním stížnostem směřujícím proti rozhodnutím správců daně (usnesení NSS ze dne 26. 9. 2012, čj. 9 Afs 67/2012-64, *Tělovýchovná jednota Sokol Doubí*). Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti dojde pouze k přechodnému pozastavení účinků rozhodnutí krajského soudu a správních orgánů do doby, než Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodne. Stěžovatel tak po určité době nebude muset uloženou povinnost splnit, avšak bude k tomu povinen v případě neúspěchu své kasační stížnosti. Veřejný zájem na oprávněném výběru daní tak v daném smyslu nemůže být dotčen (usnesení *Legios Loco*, bod 14). V tomto ohledu soud rovněž přihlédl k tomu, že stěžovatelem je fyzická osoba s nízkými zisky, jež si na splacení jistiny daně vzala úvěr a postupně činí kroky k úhradě celé dlužné daně, včetně jejího příslušenství.

[11] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky napadeného rozsudku krajského soudu a napadeného rozhodnutí žalovaného. Ostatně v obdobných případech NSS odkladný účinek přiznává, prokáže-li stěžovatel hrozbu vážné újmy, jak rovněž vyplývá ze stěžovatelem odkazovaného usnesení ve věci *Legios Loco* a usnesení NSS ze dne 14. 10. 2020, čj. 2 Afs 332/2020-33.

pokračování

[12] Rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

[13] Podání návrhu na přiznání odkladného účinku podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč, a to podle položky 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Povinnost zaplatit soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit [§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích, usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 4. 6. 2024, čj. 9 As 270/2023-21, *KLUB 213*], přičemž poplatek je v takovém případě splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena (§ 7 odst. 1 citovaného zákona). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto usnesení.

[14] Soudní poplatek lze zaplatit buď vylepením kolků na příslušném tiskopisu (viz níže), nebo bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: 3703-46127621/0710, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je 1080311824.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

K výroku II.:

Nebude-li soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku včas dobrovolně zaplacen, bude vymáhán.

Pokud úhradu soudního poplatku provádí **jiná osoba než povinná**, je nutno do zprávy pro příjemce na příkazu k úhradě uvést, za koho se úhrada provádí.

V případě placení kolkovými známkami nalepte vždy oba jejich díly na tiskopis na vyznačeném místě. Tiskopis podepište a vraťte jej označenému soudu. Kolkové známky neznehodnocujte.

V Brně 13. června 2024

Petr Mikeš
předseda senátu

Vyhovuji výzvě a zasílám Nejvyššímu správnímu soudu v kolkových známkách určený soudní poplatek.

podpis

.....

↓ místo pro nalepení kolkových známek ↓